

NARODOWA AGENCJA
WYMIANY AKADEMICKIEJ

*„Mówić po młodzieżowemu...”
młodomowa jako współczesny kod społeczno-
kulturowy*

prof. UJK, dr hab. Anna Wileczek
Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach

Patronat medialny:

UNIVERSITÀ
DEGLI STUDI DI BARI
ALDO MORO

Università
di Genova
DLCM
Dipartimento di lingue
e culture moderne

UNIVERSITÀ
DI TORINO

Rzym
Stacja Naukowa
Polskiej Akademii Nauk

NARODOWA AGENCJA
WYMIANY AKADEMICKIEJ

„Młoda polszczyzna na styku kultur – promocja, wiedza, edukacja” (BJP/PJP/2023/1/00014).

Projekt finansowany przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej (NAWA)

w ramach programu: „Promocja języka polskiego”.

The project

“Polish Youth Speak at the Crossroads of Cultures – Promotion, Knowledge, Education”

(BJP/PJP/2023/1/00014).

The project is funded by the Polish National Agency for Academic Exchange (NAWA)

MŁODOMOWA = MOWA MŁODYCH (ang. youth speak, wł. parlato giovanile)

- sposób postępowania się językiem w sytuacjach codziennych (potocznych, nieoficjalnych), online lub offline przez ludzi młodych i/ lub ... „młodych duchem”;
- zasób „specjalnych” jednostek semantycznych (werbalnych i niewerbalnych), których dekodowanie wiąże się ze znajomością określonych kontekstów kulturowych;

„Mówienie po młodzieżowemu” zapewnia naturalność komunikacyjną, spontaniczność i autentyczność kontaktu; aktywizację skryptu – młodzieżowy/ młodzieńczy „styl bycia”.

Motywacje posługiwania się młodomową... - (wypowiedzi z ankiet)

Ponad 83% ankietowanych, posługujących się językiem polskim lub włoskim (n= 174) używa odmiany młodzieżowej ze względu na:

- **przynależność do wspólnoty** (*Używam języka młodzieżowego dla lepszego kontaktu i integracji z rówieśnikami z Polski/ Polonii, w internecie jak i w realnym życiu; jest to potrzebne, żeby nie zostać wykluczonym*);
- **Naturalność komunikacyjną** (*Niektóre słowa z tego "języka" są dla mnie codziennością; Jest to ważna część języka wśród młodych ludzi, wskazuje na znajomość trendów internetowych*);
- **szybkość i łatwość kontaktu** (*Bo często słowo slangowe jest łatwiejsze do użycia, przekazuje więcej informacji; może to pomóc w porozumiewaniu się z innymi ludźmi i złapaniu wspólnego vibu*);
- **duży ładunek emocjonalny (ekspresja)** (*Można wyrazić dużo więcej emocji*);
- **ludyczność** (*To zabawny sposób komunikacji z innymi rówieśnikami; To ciekawe urozmaicenie języka; powoduje, że rozmowa jest mniej sztywna*);
- **uniwersalność** (*Mam wrażenie, że język młodzieżowy przenika także do starszych ludzi*);

MŁODOMOWA o
anglojęzycznych
korzeniach –
lingua franca
współczesnej
młodzieży

kumala_sawesta
es lol
pov fr
rizzler xd git
gg gyat dab
rel simp kys bro btw idk real
goofy ed gigachad
npc skibidi_toilet
slay delulu

Język potoczny
ogólny (np.
rel=zgadzam się IMO
= według mnie)

UWAGA: Odrębne plebiscyty:
„Młodzieżowe Słowo Roku” w:
Polsce, Niemczech, Austrii, Czechach...

Język młodzieżowy – najbardziej „wpływową” odmiana współczesnego języka potocznego...

Zob. książka: *Młode słowa...*

friendzone
npc
disować
czilować
imo
boomer
cringe
crush
tryhardować
prawilny

Język reklamy,
np. *slay*
= świetnie
YOLO = raz się żyje

Język polityki,
np. *bambik*
= nowicjusz
dymy = zamieszanie

Język mediów,
np. *boomer*
= osoba starsza
patointeligencja,

Wyniki Młodzieżowego Słowa Roku PWN w Polsce w latach 2016-2023

(zgłoszono ponad
400 tys. propozycji
jednostek jęz. a
oddano ponad 500
tys. głosów)

Edycja	Zwycięzca	Kolejne miejsca w rankingu
2016	sztos	ogarnąć/ogarniać się, beka, masakra
2017	XD	sztos, dwudzionek
2018	dzban	masny/masno, prestiż/prestiżowy
2019	alternatywka	jesieniara, eluwina
2020	plebiscyt nierozstrzygnięty	
2021	śpiulkolot	naura, twoja stara
2022	essa	slay, łymyn, betoniarz, NPC
2023	rel	sigma, oporowo

Młodomowa – współczesny kod werbalno-ikoniczny

Znaki językowe (słowa, frazeologizmy, akronimy), np.:

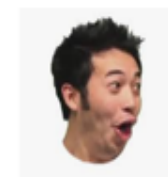
- *egotop* = zarozumialstwo
- *być na essie* = być wyluzowanym
- *tryhardować* = intensywnie się starać
- *bambik* = nieudacznik
- *psycha* = psychika
- *żyć pod kamieniem* ; = nie orientować się;
- NPC = ktoś przypadkowy

Hybrydy, np.:

- B8 = bate = „żart, wkręt” / por. spolszczenie *bejt, bejtować, wkręcać kogoś*
- 2 na 10 = bardzo źle
- *#nikogo* = coś nieużytecznego
- *#kto #kto pytał* = nie obchodzi mnie
- + 1 *byczqu* = zgadzam się, kolego

Znaki ikoniczne, emoji, np.: Wirale, tiktoki = medioteksty

- *xD* (*iksde*)

pogchamp/ pog

- *UwU*

- , boczne oko

Coś się kliknęło = błąd

Szósta gęstość = celowe zniekształcenie obrazu i głosu zwykle w celach humorystycznych

Struktura „młodego” słownictwa

Człowiek (nazwy osób, oceny, relacje):

- **Wartościujące nazywanie osób**
- **Etykiety kobiet:** *jesieniara, bedoesiara, kamieniara, alternatywka, pick-me-girl;*
- **Etykiety mężczyzn,** np. *gość, ziom, bratek (bro), gigachad, przegryw, noob, simp;*
- **Deprecjonujące eponimy,** np. *julka, seba, oskarek -” stany umysłu”;*
- **Kontakt**
nawiązywanie i podtrzymywanie, np. *elo, eluwina, elówa/ eluwa, siema, siemson, siemka, siemanko, nara, narka, narson, naura);*

UWAGA: humorystyczne zwroty do kolegi: *byczku/ byczq/ byku, mordo/ mordeczko* to nie tylko element zaznaczenia sympatii, ale też przejaw aprobaty: *Oj tak, byczq (+1); Jest dobrze byczq; Obczajamy byczku!; Oj, tak, tak, dobrze widzisz byczku/ Mordo, spoko!; Mordeczko, to ty stoisz pod sceną?*
- **Gry komunikacyjne – „walka na słowa”,** np. *dissować, A kto pytał? Idź, dotknij trawy; Wiem, co jest 5; Twoja stara!; Jak stary wróci z mlekiem...*

Struktura słownictwa: odczucia, stany

Ekstremalność w interpretacji rzeczywistości

GÓRA/ PRZEKRACZANIE na plus; przyjemność: mega wypasiony, sztos, prestiżowo, masno, essa, prestiż- (prestiż czapka)

DÓŁ/ PRZEKRACZANIE na minus: nieprzyjemność: dno i dwa metry mułu, 2 na 10, fail, krindż, żenka, żal, bieda- (np. biedasklep)

Ekspresywność języka (plus-minus)

jako efekt nasycenia języka skrajnymi emocjami: odbiór pozytywny: np. git/ gituwa, giga luz, koks, srogo, oddaje, fitować, dripować, propsować oraz tego, co odbierane negatywnie: cringe/ krindż, mrozi, kaszana, masakra, przypał, wykrzaczyć się

UWAGA: językowa polaryzacja wiąże się z zaznaczaniem kontrastu jakości, odnoszących się zarówno do zdarzeń i sytuacji (np. pozytywnych – negatywnych, typowych – dziwnych, przewidywalnych – zaskakujących, itp.), jak i osób (mądrych – głupich, ładnych – brzydkich, doskonałych – dysfunkcyjnych, szczęściarzy – pechowców, naszych – obcych itp.);

Struktura języka:

afektanty

- Wykrzyknienia: *essa, es, meh, bruh, Ale Kongo/Ale Meksyk!*

- INTERPUNKCJA**
- „Kropka nienawiści” – zmiana znaczenia
- interpunkcji w „mowie zapisanej”
- zaznaczanie ironii.

Ładne...

Emoji

- 🕶️ 'totalny szef; jestem dobry, świetnie, ok'
- ❤️ 'ekstra, kocham; dziękuję'
- 😎 'zaskakująco dobrze; jesteś super'
- 😊 'uroczo; słodko; miło'
- 🌟 'coś ładnego, nowego'
- 👉 'fajne; zabawne; akceptowalne'
- 😏 'sarkastycznie o czymś zabawnym; xD'
- 😊 'niezdecydowanie, grzeczna odmowa lub formuła grzecznościowa: „nie ma za co”'
- 😋 'mam rację, a ty nie; coś pysznego'
- 😬 'dziwne'
- 😏 'brak aprobaty; nieśmieszny żart, sarkazm'
- 😭 'żenada, smutek'
- ❤️ 'serdeczność; podziękowanie; miłość'
- 😐 'nie; nie rozmawiam z tobą więcej'
- 🐭 'szczurek'
- 😺 'jesteś super, nie zmieniaj się; całuję'
- 💀 'umierać ze śmiechu'
- 😬 'szaleństwo. ironia. niedostojność'

🍔 🦴 DOBŘĚ, BO ŠMĚŠNĚ 🐱 🤪

- **zaznaczanie komizmu i ironii:**

- *Beka*=ubaw, *pompa* =śmieszna sytuacja, *pośmiewisko*, *prank*=żart, *zlew* =tworzenie ośmieszających sytuacji, *bejt* =wkręcanie kogoś

- np. semantyka kontekstowa – Ohio=

np. paronimie (zbieżność formy dźwiękowej),

np.

klapensy =klapki', *patus* =patologia'

sandacze =sandąły, *tycha* =whisky', *skiety* skarpety;

np. kontaminacje i zestawienia - połączenia wyrazowe lub wyrazowo-znakowe, np. *b-word* =burak, *permban* =długotrwały zakaz, *skibidi sigma*=osoba znana lub w czymś biegła;

- **Humor krawędziowy (edgy humor)** absurd, groteska, obrazoburczość

Skibidi toilet = surrealistyczne wiralowe postacie

„PUNKTY DOSTĘPU” do obrazu młodzieżowego świata

Obserwatorium Języka i Kultury Młodzieży

Najnowsze dodane

Ohio

📅 15 sierpnia 2024 ⌚ 9:41

'określenie miejsc, zdarzeń, sytuacji, doświadczeń niedorzecznych, nieprawdopodobnych, zadziwiających lub przerażających' W języku ogólnym Ohio to nazwa stanu w

[CZYTAJ DALEJ →](#)

slick back

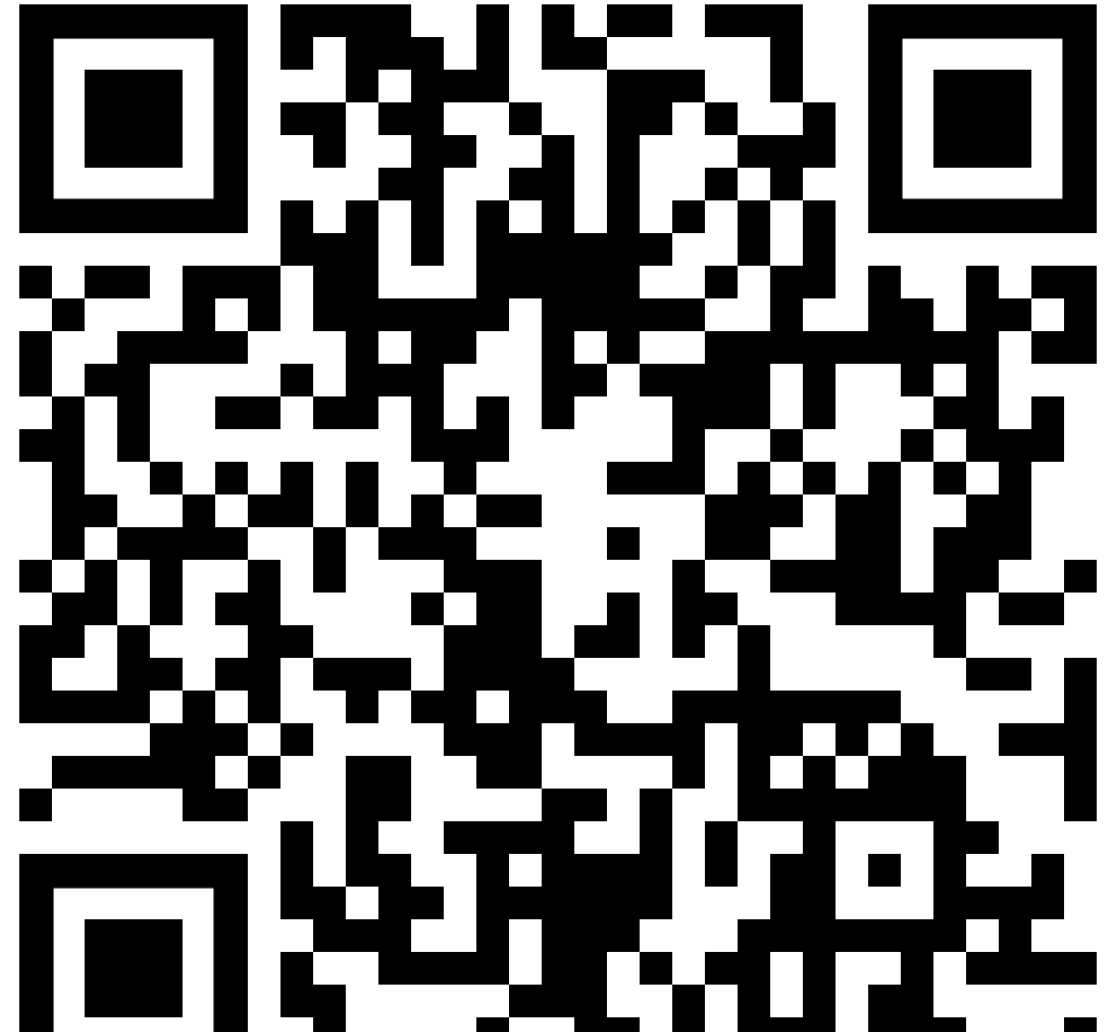
📅 6 sierpnia 2024

skibidi sigma

📅 6 sierpnia 2024

13 powód

📅 5 sierpnia 2024

NARODOWA AGENCJA
WYMIANY AKADEMICKIEJ

Dlaczego warto poznawać także młodzieżową odmianę języka?

- wypowiedzi z ankiet:

„Język młodego pokolenia odzwierciedla zmiany w podejściu do życia, które zachodzą w danym społeczeństwie. Młodzi ludzie bardzo kreatywnie podchodzą do tworzenia kultury i języka danego kraju, dlatego też ucząc się języka polskiego nie powinno się pomijać młodzieżowego slangu i nowomowy”;

„Trzeba być sigmą, nie dogadasz się z innymi alfami, jeśli nie znasz ich języka”

Rzym
Stacja Naukowa
Polskiej Akademii Nauk

Bibliografia

- Chaciński B., Kołodziejek E., Wileczek A. (2023), Młode słowa. Obraz świata, kreacje, konteksty. Warszawa: PWN.
- Wileczek A. (2018), Kod młodości. Młodomowa w aspektach społeczno-kulturowych. Warszawa: PWN.
- Wileczek A. (2011) O języku “młodego” Internetu, “Zeszyty Prasoznawcze”, nr 3-4, s. 82-99.
- Wileczek A. (2021), Współczesna młodomowa : Lingwistyczno-kulturowe konceptualizacje zjawiska, „Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio N, Educatio Nova”, Vol. 6, s. 185-206.
- Wileczek A. (2022), Dobrze, bo śmieszne... aksjologiczne aspekty humoru w socjolekcji i komunikacji młodzieży, „Roczniki Humanistyczne”, t. 70, z. 6, s. 179-201.
- Wileczek A. (2022), Młoda mowa – materiały pomocnicze, <https://nocbibliotek.ceo.org.pl/mloda-mowa-materialy-pomocnicze/>
- Ilustracje: Model GPT, [w:]
<https://www.bing.com/search?showconv=1&q=bing%20AI&sf=codex3p&form=MA13FJ&wlexpsignin=1>

NARODOWA AGENCJA
WYMIANY AKADEMICKIEJ

Dziękuję za uwagę!

Rzym
Stacja Naukowa
Polskiej Akademii Nauk